

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана IV. 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома, одржаној _____2006 године, и на сједници Дома народа, одржаној _____2006 године, усвојила је

ЗАКОН О ОКВИРУ ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

- (1) Овим законом се уређују:
- а) Текуће и капиталне трансакције и њихова реализација у форми плаћања и наплаћивања и преноса средстава плаћања између резидената и нерезидената; плаћање и наплаћивање између резидената у страним средствима плаћања; куповина и продаја страних средстава плаћања; физички пренос средстава плаћања у и из Босне и Херцеговине; рачуни резидената и нерезидената и друго девизно пословање у Босни и Херцеговини.
  - б) Управљање и контрола девизним пословањем у Босни и Херцеговини

Члан 2. (Дефиниције и термини)

- (1) **Резидентима** се, у смислу овог Закона сматрају:
- а) Правна лица која су регистрована у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: правна лица), осим представништва ових лица која се налазе изван Босне и Херцеговине;
  - б) Огранци-филијале страних правних лица уписаних у регистар мјеродавног органа у Босни и Херцеговини;
  - с) Предузетници-појединци, који самостално обављају дјелатност ради стицања добити и који су регистровани код мјеродавног органа у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: предузетници);
  - д) Физичка лица са пребивалиштем у Босни и Херцеговини, осим физичких лица чији привремени боравак у иностранству траје дуже од 183 дана;
  - е) Физичка лица-страни држављани, који на основу дозволе за боравак, односно радне визе бораве у Босни и Херцеговини дуже од 183 дана;
  - ф) Државни органи и организације, дипломатска представништва у иностранству и особе запослене у тим представништвима, као и чланови њихових породица.

- (2) Лица која нису наведена у ставу 1 овог члана сматрају се нерезидентима;

(3) **Банка**, у смислу овог закона, је правно лице које је основано и послује у складу са прописима ентитета;

(4) **Овлаштени учесници на тржишту хартија од вриједности** су правна лица, која посједују посебно овлаштење релевантне Комисије за обављање послова са хартијама од вриједности на начин прописан одредбама релевантног закона;

(5) **Институционални инвеститор** је резидентно и нерезидентно правно лице, која послују као инвестициони фонд, узајамни фонд, пензиони фонд, банка, осигуравајуће друштво, брокерско-дилерско друштво или слично правно лице, које има дозволу релевантне Комисије, а које, због врсте своје дјелатности, може да процјени значај будуће инвестиције у хартије од вриједности;

(6) **Централна банка Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Централна банка) је правно лице које послује у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и обавља послове у складу са својим овлашћењима;

(7) а) **Страна средства плаћања**, у смислу овог закона, су девизе, ефективни страни

новац, чекови и остали новчани инструменти који гласе на страну валуту и који су уновчиви у страниј валути:

б) Девизе, у смислу овог закона, су новчана потраживања из иностранства која гласе на страну валуту,

в) Ефективни страни новац (новчанице и ковани новац), у смислу овог закона, су новчана потраживања у страниј валути од централне банке или државе која је издала ефективни страни новац,

г) Чекови и остали новчани инструменти (акредитиви, дознаке, платне картице, мјенице и други банкарски и финансијски документи) који гласе на страну валуту и који су уновчиви у страниј валути су потраживања од издаваоца.

(8) **Хартије од вриједности** су преносиве исправе у нематеријализованом облику-електронском запису, емитоване у серији на основу које имаоци остварују права према емитенту у складу са законом и одлуком о емисији;

(9) **Финансијски деривати** су изведени финансијски инструменти чија вриједност зависи од цијене предмета уговора, чији су врста, количина, квалитет и друга својства стандардизовани;

(10) **Домаће хартије од вриједности**, у смислу овог закона, су хартије од вриједности које је издао резидент као и депозитни записи који су издати у иностранству на основу домаће хартије од вриједности;

(11) **Стране хартије од вриједности** су хартије које емитује нерезидент и које гласе на страну валуту;

(12) **Дугорочне хартије од вриједности** су власничке и дужничке хартије од вриједности са роком доспијећа дужим од једне године;

(13) **Краткорочне хартије од вриједности** су хартије од вриједности са роком доспијећа до годину дана;

(14) **Девизно тржиште**, у смислу овог закона, обухвата послове куповине и продаје девиза и ефективног страног новца између банака и између банака и других лица;

(15) **Мјењачки послови**, у смислу овог закона, су послови куповине од физичких лица и продаје тим лицима ефективног страног новца и чекова који гласе на страну валуту и који су уновчиви у страном валути.

(16) а) **Текући послови** су послови закључени између резидената и нерезидената чија намјена није пренос капитала.

б) Плаћања и преноси по текућим пословима обухватају:

- 1) Доспјела плаћања по основу трговине робом и услугама са иностранством као и по другим текућим пословима са иностранством;
- 2) Доспјела плаћања на име камата на кредите и нето добити од других улагања;
- 3) Плаћање доспјелог дијела главнице кредита, повлачење директних инвестиција и пренос добити по основу директних инвестиција;
- 4) Пренос по основу радничких дознака, пензије, инвалиднине и осталих социјалних примања, међудржавне сарадње, пренос по основу добитака у играма на срећу, ликвидирана штета на основу уговора о осигурању ако се осигурање односи на инвестиционе радове у иностранству, накнада за концесије, чланарине и казне (пенали) те умјерених дознака на име трошкова за издржавање породице.

(17) а) **Капитални послови** су послови закључени између резидената и нерезидената те пренос имовине ради преноса капитала. У капиталне послове убрајају се:

- 1) директна улагања,
- 2) улагања у некретнине,
- 3) послови са хартијама од вриједности на тржишту капитала,
- 4) послови са хартијама од вриједности на тржишту новца,
- 5) послови са удјелима у инвестиционим фондовима,
- 6) кредитни послови,
- 7) јемства и гаранције
- 8) депозитни послови,
- 9) послови по осигурања у складу са прописима који уређују осигурање,
- 10) једнострано пренос имовине (лични и физички),
- 11) други послови,

б) капитални послови су и послови којима се отуђују права стечена улагањем, односно хартије од вриједности из тачке а) овог става, репатријација средстава и пренос остатка ликвидационе или стечајне масе те средства стечених продајом имовине и права.

(18) а) **Директна улагања**, у смислу овог закона, су сва улагања резидената у иностранству и нерезидената у Босни и Херцеговини, која улагач обавља са циљем успоставе трајних економских односа и остваривања знатног утицаја на управљање правним лицем у складу са прописима о страним улагањима и прописима о вањскотрговинском пословању.

б) **Успостављање трајних економских односа** и остваривање знатног утицаја на управљање правним лицем, у смислу овог закона, подразумијева:

- 1) оснивање правног лица или повећање основног капитала правног лица у потпуном власништву улагача, оснивање дијела правног лица (филијале) или откуп већ постојећег правног лица у потпуном власништву улагача или улагање ради обављања дјелатности предузетника;
- 2) улагање у ново или већ постојеће правно лице ако улагач стиче 10% или више процената учешћа у соновном капиталу, односно више од 10% гласачких права послџе испуњења услова из става 1. овог члана;
- 3) кредите ради успоставе трајних економских односа, са роком од пет година или дужим, ако су додијељени од придружних чланова;
- 4) реинвестирана добит, односно удио директног улагача у добити правног лица која се не распоређује у облику дивиденди или других облика расподјеле добити;
- 5) дужничке трансакције између директног улагача и правног лица у које је већ извршено директно улагање. Ово укључује дужничке хартије од вриједности, комерцијалне кредите, финансијске кредите и остале дужничко-повјерилачке односе.

ц) Директним улагањем се не сматра улагање финансијских институција дужничким трансакцијама везаним уз текуће пословање, већ се директним улагањем сматрају само оне трансакције мотивиране трајним интересом уз власнички однос;

д) Директним улагањем не сматра се улагање инвестиционог фонда, узајамног фонда, брокерског друштва, пензионог фонда, друштава за осигурање, банке и другог лица које има дозволу релевантне Комисије, нити улагање новчаних средстава ради издавања депозитних сертификата.

е) Изузетно се директним улагањем сматра улагање банке у другу банку или финансијску институцију чија је главна дјелатност пружање финансијских услуга те улагање осигуравајућег друштва у друго осигуравајуће друштво у складу са прописима који регулишу област осигурања у ентитетима и ако улагање испуњава услове из тачке б) овог става.

(19) а) **Послови са хартијама од вриједности**, у смислу овог закона, су послови са хартијама од вриједности на тржишту капитала и тржишту новца,

послови са удјелима у инвестиционим фондовима и послови са приватизационо инвестиционим фондовима, који нису послови из става 18 члана 2 овог закона.

б) У послове са хартијама од вриједности из тачке а) овог става убрајају се:

- 1) Издавање, уврштавање и продаја домаћих хартија од вриједности у иностранству,
- 2) Издавање, уврштавање и продаја страних хартија од вриједности у Босни и Херцеговини,
- 3) Улагање резидената у хартије од вриједности у иностранству,
- 4) Улагање нерезидената у хартије од вриједности у Босни и Херцеговини.

ц) Трговање страним хартијама од вриједности у Босни и Херцеговини или домаћим хартијама од вриједности у иностранству врши се на берзи или другом уређеном јавном тржишту у складу са релевантним законом о хартијама од вриједности.

(20) а) **Кредитни послови**, у смислу овог закона, јесу комерцијални и финансијски кредити. У кредитне послове убрајају се и јемства и гаранције.

б) Комерцијални кредити, у смислу овог закона, су правни послови закључени у девизима између између резидената и нерезидената ради плаћања роба и услуга који су предмет правног посла. Комерцијалним кредитима сматрају се послови откупа потраживања (фацторинг) ако основни посао, који је подлога за настало потраживање, има обиљежја комерцијалног кредита.

ц) Финансијски кредити, у смислу овог закона, су сви кредити изузев кредита из става 18 тачка б) алинеја 3) овог члана. У финансијске кредите убрајају се јемства и гаранције.

д) (1) Кредитни послови из члана 2. став (18) тачка б) алинеја 3) и сви кредитни послови из члана 2. став (20), осим одгоде плаћања и плаћања унапријед до 12 мјесеци на основу комерцијалног посла, закључују се у писаном облику. Уговор о кредиту банка увијек закључује у писаном облику.

(21) **Депозитни послови**, у смислу овог закона, су послови настали на основу уговора о депозиту између нерезидената и банке. Уговор о текућем рачуну такође се сматра депозитним послом.

(22) **Послови по основу уговора о осигурању** укључују плаћања премија и осигураних износа на основу уговора између нерезидентног осигуравајућег друштва и резидента као корисника, као и резидентног осигуравајућег друштва и нерезидента као корисника, у складу са законима који уређују послове осигурања.

(23) а) **Једностранни преноси имовине** су преноси имовине из Босне и Херцеговине у иностранство или из иностранства у Босну и Херцеговину који немају обиљежја извршења посла између резидента и нерезидента а могу бити лични и физички преноси имовине.

б) Лични преноси имовине су преноси имовине из Босне и Херцеговине или у Босну и Херцеговину на основу поклона и помоћи, ренте, наслеђства, подмирења дуга уселеника у матичној земљи, пренос имовине иселеника у иностранство и дохотка особа запослених у Босни и Херцеговини које нису резиденти.

ц) Физички пренос је сваки пренос готовине у конвертибилним маркама, ефективног страног новца и хартија од вриједности из Босне и Херцеговине и у Босну и Херцеговину.

Члан 3. (Плаћање, наплата и преноси)

(1) Плаћање, наплата и преноси у Босни и Херцеговини између резидената, резидената и нерезидената и нерезидената врши се у конвертибилним маркама.

(2) Дозвољено је уговарање у девизама у Босни и Херцеговини с тим што се плаћање и наплаћивање врши у конвертибилним маркама.

(3) Изузетно од става 1 овог члана плаћање, наплаћивање и пренос може се вршити у девизама и ефективном страном новцу по основу:

- а) отплате девизног кредита у Босни и Херцеговини којег је банка одобрила резиденту за плаћање роба или услуга из иностранства;
- б) плаћање и наплата по основу уговора о осигурању са нерезидентним осигуравајућим друштвима у складу са законима који уређују послове осигурања, те ликвидирање штета по основу уговора о осигурању ако се осигурање односи на извођење инвестиционих радова у иностранству;
- с) правном послу између резидената који се односе на куповину и продају потраживања и дуговања настала по основу спољнотрговинских послова резидената;
- д) продаје и куповине робе са консигнационог складишта и у слободним царинским продавницама;
- е) куповине и продаје хартија од вриједности које гласе на страну валуту;
- ф) исплате ефективног страног новца са девизне штедне књижице и девизног рачуна.

(4) Плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима између резидената и нерезидената врши се преко банке, у складу са овим законом.

(5) Плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима између резидената и нерезидената може се вршити пребијањем, уступањем потраживања, преузимањем дуга и другим облицима само ако се за такво плаћање, наплату и пренос закључи посебан уговор и ако такви послови нису у супротности са међународним уговорима и конвенцијама.

Члан 4. (Издавање и реализовање налога)

(1) Резидент-правно лице или предузетник не може извршити плаћање или издати налог за плаћање према иностранству на основу невјеродостојне документације нити закључити уговор у којем није наведена стварна вриједност.

(2) Банка је дужна исправан налог за плаћање у иностранству, ако налогодавац има довољно средстава на рачуну, извршити са валутом извршења плаћања у иностранству најкасније три радна дана од дана примитка налога. Налогодавац може одредити и каснију валуту извршења плаћања у иностранству, изузев у пословима промета са хартијама од вриједности.

(3) Банка је дужна најкасније сљедећег радног дана од дана обавијести о примитку средстава на рачуну у иностранству или у другој банци у земљи обавијестити свог клијента, корисника наплате, о приливу из иностранства или пренијети средства другој банци у земљи у којој корисник наплате има отворен рачун.

(4) Банка је дужна најкасније сљедећег радног дана од дана пријема исправног налога корисника наплате распоредити средства у складу са налогом.

II ПЛАЋАЊЕ, НАПЛАТА И ПРЕНОСИ ПО ТЕКУЋИМ ПОСЛОВИМА

Члан 5.

(Плаћање, наплата по основу извоза роба и услуга)

(1) Резидент – правно лице је обавезно да наплати извезену робу или извршене услуге у уговореном року.

(2) Изузетно резидент – правно лице или предузетник може без накнаде пружати услуге у иностранству у складу са прописима из области спољнотговинске политике.

(3) За послове извоза роба и услуга без одгоде плаћања рок наплате не може бити дужи од 180 (стотину осамдесет) дана од дана када је роба извезена, односно извршена услуга.

(4) Даном наплате сматра се:

- а) дан када су девизе уплаћене у корист рачуна овлаштене банке,
- б) дан када је извршено царињење робе, односно извршена услуга, којом се наплаћује извоз

(5) Ако је резиденту – правном лицу или предузетнику одобрено држање девиза у иностранству, даном наплате сматра се дан када су девизе одобрене на рачун тог лица у иностранству.

Члан 6.

(ПТТ услуге и извоз роба и услуга преко слободних царинских зона)

(1) Услуге извршене у зрачном, жељезничком, друмском и ПТТ саобраћају наплаћују се у роковима и по поступцима прописаним међународним уговором.

(2) Наплата по основу извезене робе и извршених услуга, у оквиру привредне дјелатности у слободним царинским зонама, обавља се у складу са прописима који уређују ову дјелатност.

Члан 7.

(Добит остварена по основу обављања привредне дјелатности и инвестиционих радова у иностранству)

(1) Резидент – правно лице дужан је добит остварену по основу извођења инвестиционих радова у иностранству, као и девизе које је, у складу са гарантним роковима, наручилац инвестиционих радова задржао као изведбену гаранцију, унијети у Босну и Херцеговину у року од петнаест радних дана од дана завршетка инвестиционих радова односно од истека гарантног рока.

(2) Резидент – правно лице и предузетник дужан је да добит остварену по основу обављања привредне дјелатности у иностранству коју не искористи за намјене утврђене прописима о спољнорговинском пословању унесе у Босну и Херцеговину у року од петнаест дана од дана остваривања добити.

Члан 8.

(Плаћање по основу увоза роба и услуга)

(1) Резидент – правно лице и предузетник може плаћати само увезену робу и извршење услуга.

(2) Ако резидент из става (1) овог члана унапријед плати робу или услугу, дужан је унапријед плаћену робу увести, односно унапријед плаћену услугу реализовати у уговореном року, који не може бити дужи од 180 дана од дана извршеног плаћања.

(3) Ако резидент из става (1) и (2) овог члана унапријед плаћену робу и услугу не увезе из иностранства у предвиђеном року дужан је извршити поврат плаћеног износа девиза, у року од петнаест радних дана од истека уговореног рока.

III ПЛАЋАЊЕ, НАПЛАЋИВАЊЕ И ПРЕНОС ПО КАПИТАЛНИМ ПОСЛОВИМА

Члан 9.

(Плаћање, наплата и пренос по основу директних улагања)

(1) Директна улагања нерезидената у Босну и Херцеговину као и резидената у иностранство су слободна ако посебним законима није другачије одређено.

(2) Резиденти могу слободно вршити плаћање и пренос капитала по основу стицања, продаје и ликвидације директних инвестиција у иностранству само ако је тај посао регистрован и извршен у складу са прописима из области спољнотрговинског пословања.

(3) Резидент је дужан да, добит остварену по основу стицања, продаје и ликвидације директних инвестиција у иностранству, које не искористи за намјене реинвестирања у складу са прописима из области спољнотрговинске политике, унесе у Босну и Херцеговину у року од тридесет дана од дана стицања добити.

(4) Нерезиденти могу слободно вршити плаћање и пренос капитала по основу стицања, продаје и ликвидације директних инвестиција у Босни и Херцеговини ако је тај посао регистрован и извршен у складу са прописима из области директних инвестиција у Босни и Херцеговини.

(5) Пренос из става (4) овог члана вршиће се у складу са законима Босне и Херцеговине, ентитета и међународним уговорима.

Члан 10.

(Улагања у некретнине)

(1) Резиденти могу вршити плаћања ради стицања власништва над некретнинама у иностранству у складу са прописима из области спољнотрговинске политике.

(2) Нерезиденти могу вршити плаћања ради стицања власништва над некретнинама у Босни и Херцеговини у складу са прописима из области политике директних страних улагања.

Члан 11.

(Послови са хартијама од вриједности)

(1) Резиденти могу вршити плаћања и наплате ради куповања и продаје домаћих и иностраних хартија од вриједности на берзи и другом уређеном јавном тржишту у иностранству, само ако се та куповина или продаја обавља преко овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности регистрованих у Босни и Херцеговини и на начин како је то уређено релевантним прописима ентитета, међународним уговорима и другим прописима.

(2) Банке, осигуравајућа друштва те остале финансијске институције чије је пословање уређено посебним законима врше улагања у домаће и иностране хартије од вриједности у иностранству у складу са тим законима.

(3) Нерезиденти могу вршити плаћања и наплате ради куповине и продаје домаћих и иностраних хартија од вриједности на барзи и осталом уређеном јавном тржишту у Босни и Херцеговини само ако се та куповина обавља преко овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности регистрованих у Босни и Херцеговини и на начин уређен релевантним прописима ентитета, међународним уговорима и другим прописима.

Члан 12. **(Кредитни послови)**

(1) Банке могу кредитне послове са иностранством уговорати у своје име и за свој рачун, у своје име а за туђи рачун као и у име и за рачун другог лица.

(2) Банка закључује уговор о узимању кредита од нерезидента и уговор о одобравању кредита нерезиденту, даје и прима гаранције у складу са прописима којима се уређује пословање банака и других финансијских организација.

(3) Остали резиденти из члана 2. став (1), овог закона могу кредитне послове са иностранством уговорати у своје име и за свој рачун те у своје име а за рачун другог лица, осим предузетника који кредитне послове са иностранством уговарају искључиво у своје име и за свој рачун.

(4) Банка може одобрити резиденту –правном лицу и предузетнику кредит у девизама за плаћање роба и услуга у иностранству, за финансирање инвестиционих радова у иностранству, за улагања у иностранству и по основу откупа потраживања ако је основни посао који је подлога за настало потраживање извоз роба и услуга. Тако одобрени кредит може се отплаћивати у девизама.

(5) Резидентима – правним лицима и предузетницима у Босни и Херцеговини није допуштено међусобно одобравање девизних кредита.

(6) Резидент – правно лице и предузетник обавезан је да средства финансијског кредита из иностранства пренесе на рачун банке са сједиштем у Босни и Херцеговини или на рачун отворен у иностранству ако му је одобрено отварање девизног рачуна у иностранству. Изузетно, резиденти могу користити финансијске кредите из иностранства преко банака у иностранству ако је уговором о кредиту уговорено плаћање робе и услуга директно добављачу или извршиоцу услуге или ако се финансијским кредитом отплаћује прије закључени кредит у иностранству (рефинансирање).

(7) Кредитирање у домаћој валути између резидената и нерезидената није дозвољено. Резиденти су обавезни да приликом одобравања кредита те издавања гаранција и јемстава у корист нерезидента прибаве оне инструменте осигурања наплате којима се постиже сигурност кредитног посла, гаранције која се издаје, односно јемства.

(8) Забрањено је одобравање нерезидентима финансијских кредита са роком доспијећа краћим од једне године. Забрана се не односи на банке и резиденте

када одобравају финансијске кредите нерезидентима у склопу директних власничких улагања.

Члан 13. **(Депозитни послови)**

(1) Банке могу држати девизе ван територије Босне и Херцеговине само на рачунима код страних банака а у Босни и Херцеговини само код других банака и Централне банке Босне и Херцеговине.

(2) Резиденти могу држати девизе на девизним рачунима или девизним штедним уложима у банкама у Босни и Херцеговини. Приликом отварања девизних рачуна и девизних штедних улога банке су дужне утврдити идентитет резидента и поступити у складу са Законом о спречавању прања новца.

(3) Резидент – правно лице и предузетник не може имати отворене девизне рачуне у иностранству осим у случајевима које усагласе и пропишу ентитетске владе.

(4) Резидент – државни орган може имати девизне рачуне код банака у Босни и Херцеговини и Централне банке Босне и Херцеговине. Изузетно резидент – државни орган може имати отворен посебан девизни рачун у иностранству ако је то предвиђено међународним уговором.

(5) Министарство финансија и трезора дужно је водити евиденцију о отварању и затварању посебних рачуна државних органа у иностранству.

(6) Нерезиденти могу у банци отворити рачун у домаћој и страниј валути, стицати потраживања у домаћој валути, полагати и подизати ефективни новац у складу са правилима која усагласе и одреде ентитетска министарства финансија.

(7) Приликом отварања девизних рачуна овлаштене банке су дужне утврдити идентитет нерезидента и поступити у складу са Законом о спречавању прања новца.

Члан 14. **(Плаћање по основу уговора о осигурању)**

Резидент може плаћати премије осигурања на основу уговора о осигурању који је закључен са осигуравајућим друштвом које није регистровано у Босни и Херцеговини, под условом да је такав уговор дозвољен прописима који уређују послове осигурања и да је обављен преко посредника регистраног у Босни и Херцеговини.

IV ДЕВИЗНО ТРЖИШТЕ И КУРС КОНВЕРТИБИЛНЕ МАРКЕ

Члан 15. (Девизно тржиште)

- (1) Девизно тржиште, у смислу овог закона, чине сви послови куповине и продаје девиза и ефективног страног новца у Босни и Херцеговине који се врше унутар банкарског система Босне и Херцеговине између банака и између банка са једне стране и резидената и нерезидената са друге стране.
- (2) Банке на девизном тржишту купују и продају девизе и ефективни страни новац у своје име и за свој рачун, у своје име а за рачун резидента и нерезидента и у име и за рачун резидента и нерезидента.
- (3) На девизном тржишту девизе и ефективни страни новац могу се куповати и продавати промтно и на термин.
- (4) Промптна трговина девизама и ефективним страним новцем је трговина са роком извршења одмах или најкасније у року од два радна дана.
- (5) Терминска куповина односно продаја девиза и ефективног страног новца, у смислу овог закона, је куповина односно продаја код које је рок извршења обавезе дужи од два радна дана од склапања уговора.

Члан 16. (Мјењачки послови)

- (1) Мјењачки послови су послови куповине и продаје ефективног страног новца, откупа путничких и банкарских чекова те кредитних писама који гласе на страну валуту и уновчиви су у страној валути.
- (2) Мјењачке послове могу обављати банке, као и резиденти-друга правна лица и предузетници који имају уговор са банком и који су регистровани за обављање мјењачких послова.
- (3) Ентитетска министарства финансија ће усагласити и прописати услове и начин обављања мјењачких послова.

Члан 17. (Курс конвертибилне марке)

- (1) Домаћа валута је конвертибилна марка (КМ).
- (2) Званичан курс конвертибилне марке одређује Централна банка Босне и Херцеговине у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

(3) Куповина и продаја конвертибилне марке за еуро врши се по курсу и условима одређеним Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, а курс конвертибилне марке према осталим страним валутама формира се слободно у складу са понудом и тражњом на девизном тржишту уколико Централна банка другачије не одреди.

(4) Банке и резиденти-друга правна лица и предузетници који обављају мјењачке послове дужни су јавно истицати и објављивати курсеве по којима се купују и продају девизе и ефективни страни новац.

(5) За потребе књиговодства, статистике, царина и других увозних дажбина и такси примјењује се званичан средњи курс конвертибилне марке који објављује Централна банка Босне и Херцеговине.

V – ФИЗИЧКИ ПРЕНОС СРЕДСТАВА ПЛАЋАЊА

Члан 18.

(Изношење и уношење конвертибилних марака)

(1) Ентитетска министарства финансија усаглашавају и прописују износ конвертибилних марака које резиденти и нерезиденти, правна и физичка лица, могу износити и унести у Босну и Херцеговину.

(2) Изношење платних картица у иностранство је слободно.

Члан 19.

(Уношење и изношење ефективног страног новца, чекова и хартија од вриједности)

(1) Ефективни страни новац, платне картице и чекови који гласе на страну валуту могу се слободно уносити у Босну и Херцеговину, уз обавезно пријављивање у смислу члана 20. овог закона.

(2) Ентитетске владе ће усгласити и прописати услове и начин физичког преноса ефективног страног новца, чекова и хартија од вриједности резидената и нерезидената физичких и правних лица.

Члан 20.

(Спречавање прања новца)

(1) Резиденти и нерезиденти су дужни приликом преласка границе Босне и Херцеговине царинском органу пријавити свако уношење односно изношење ефективног страног новца, страних чекова, конвертибилних марака и хартија од вриједности.

(2) Обавеза из става (1) овог члана односи се и на представника, одговорне особе или пуномоћника, који преко државне границе за правно лице или предузетника преноси ефективни страни новац, стране чекове, конвертибилне марке и хартије од вриједности.

VI – ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ДЕВИЗНА КОНТРОЛА

Члан 21. (Обавеза извјештавања)

(1) Централна банка Босне и Херцеговине утврђује пројекцију платног биланса Босне и Херцеговине.

(2) Централна банка Босне и Херцеговине је надлежна да прописује резидентима и нерезидентима обавезу извјештавања о плаћању, наплаћивању, преносу, куповини и продаји из члана 1. овог закона и начин тог извјештавања.

(3) Ради праћења пројекције платног биланса и утврђивања циљева монетарне политике Босне и Херцеговине резиденти и нерезиденти, којима је прописана обавеза извјештавања, дужни су достављати Централној банци Босне и Херцеговине податке о пословима и трансакцијама са иностранством на начин и у роковима које она одреди посебном одлуком.

Члан 22. (Контрола девизног пословања)

(1) Контролу девизног пословања која је уређена овим законом и прописима донијетим на основу овог закона врше Девизни инспекторати ентитетских министарстава финансија, Агенције, царински органи и Комисије за хартије од вриједности.

(2) Контролу девизног пословања резидената и нерезидената врше ентитетски инспекторати на начин и по поступку прописаним од стране мјеродавних ентитетских органа. Мјеродавни ентитетски органи дужни су да хармонизују прописе који одређују начин рада и поступак рада инспектора у контроли девизног пословања.

(3) Агенције за банкарство врше контролу обављања послова са иностранством банака и мјењача као и контролу девизног пословања резидената и нерезидената који су са банком, односно мјењачем повезани имовинским, управљачким и пословним односима.

(4) Царински орган врши контролу изношења из Босне и Херцеговине и уношење у Босну и Херцеговину ефективног страног новца, конвертибилних марака, чекова, хартија од вриједности у путничком, робном и поштанском промету.

(5) Комисије за хартије од вриједности врши контролу овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности, у вези са примјеном овог закона, који се односи на издавање и промет нематеријализованих хартија од вриједности.

(6) Органи контроле дужни су да сарађују у вршењу девизне контроле и да стављају на располагање податке, налазе и информације којима располажу а потребни су за вршење девизне контроле, као и да по потреби ангажују друге мјеродавне органе.

(7) У поступку и предузимању радњи у вршењу девизне контроле, примјењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако законом није другачије уређено.

(8) Резиденти и нерезиденти који подлијежу девизној контроли дужни су да девизном инспекторату, Агенцији за банкарство, царинској управи и Комисији за хартије од вриједности омогуће увид у пословне књиге и другу пословну документацију у сврху провјере података.

Члан 23.

(Поступак са пријављеним износом готовине и конвертибилних марака, ефективног страног новца и страних чекова преко допуштених износа)

(1) Цариник ће путника који је пријавио изношење већег износа у конвертибилним маркама, ефективног страног новца и страних чекова него што је допуштено упутити да износ преко допуштеног депонује у банци или ако је то могуће у царинарници.

(2) Ако путник из става 1. Овог члана одбије поступити по упуту овлашћеног царинског службеника, сматраће се да противно овом закону жели изнијети готовину у конвертибилним маркама, ефективни страни новац и стране чекове из Босне и Херцеговине.

(3) Готовина у конвертибилним маркама, ефективни страни новац и страни чекови, депоновани у царинарници, вратиће се путнику приликом или након повратка у Босну и Херцеговину, уз наплазу манипулативних трошкова у висини 1% депонованог износа. При томе висина трошкова не може бити већа од 100,00 конвертибилних марака нити мања од 10,00 конвертибилних марака, а наплаћује се у конвертибилним маркама.

(4) Ако путник чија је готовина у конвертибилним маркама или ефективни страни новац депонован у смислу става 1. Овог члана, или његов опуномоћеник, не подигне готовину у року од 90 дана од дана депоновања, сматраће се да се одрекао готовине у корист буџета Босне и Херцеговине, на шта је био упозорен у потврди о депоновању коју издаје царинарница.

VII ЗАШТИТНЕ МЈЕРЕ

Члан 24.

(Услови за предузимање заштитних мјера)

(1) Ако кретање капитала проузрокује или пријети да проузрокује озбиљне потешкоће у провођењу монетарне или девизне политике, Централна банка Босне и Херцеговине може посебном одлуком прописати заштитне мјере.

(2) Заштитне мјере може провести Централна банка Босне и Херцеговине ако су оне потребне ради извршења санкција Уједињених народа и других међународних организација којих је Босна и Херцеговина члан.

(3) Заштитне мјере из става 1 овог члана могу се одредити на период до шест мјесеци. Изузетно Централна банка Босне и Херцеговине може продужити рок заштитних мјера уз сагласност Парламента Босне и Херцеговине.

Члан 25.

(Заштитне мјере)

(1) Заштитне мјере Централне банке Босне и Херцеговине могу садржавати:

- a) ограничење плаћања по основу текућих и капиталних послова,
- b) ограничење и забрану изношења у иностранство и уношење из иностранства страног новца и хартија од вриједности које гласе на страну валуту,
- c) ограничење резидентима да располажу средствима на рачунима у иностранству или на девизним рачунима у Босни и Херцеговини,
- d) ограничење обављања кредитних послова између резидената и нерезидената,
- e) ограничење и забрану куповине и продаје одређених девиза и ефективног страног новца на девизном тржишту,
- f) ограничење давања гаранција или јемстава, залога или других осигурања за рачун нерезидента,
- g) ограничење и забрана послова терминске купопродаје девиза, и
- h) друге неопходне мјере.

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

(Примјена закона)

(1) Босна и Херцеговина и ентитети морају у потпуности сарађивати и предузимати све мјере ради испуњења обавеза које произилазе из овог закона.

(2) Ентитети ће усагласити и усвојити своје законе са овим законом у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Ентитети ће усагласити и прописати у својим законима јединствене казнене мјере и прекршаје у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

(4) Контролу над примјеном овог закона врши Министарство финансија и трезора.

Члан 27.
(Ступање на снагу закона)

Овај закон ступа на снагу осмог од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАЦРТА ЗАКОНА О ОКВИРУ ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

А) Уставно-правни и законски основ за увођење прописа

Уставни основ за доношење Оквирног закона о девизном пословању садржан је у:

1. Члану I тачка 4 Устава Босне и Херцеговине по коме Босна и Херцеговина и ентитети неће ометати пуну слободу кретања лица, роба, услуга и капитала кроз Босну и Херцеговину и гдје ни један ентитет неће успоставити контролу на граници између ентитета;
2. Члану III тачка 1 алинеје г) Устава Босне и Херцеговине по коме је у надлежности институција Босне и Херцеговине провођење међународних и међуентитетских политика а у вези са надлежностима из алинеја а); б); ц); д) и е)
3. Уставни основ садржан је и у члану IV тачка 4 алинеја а) Устава Босне и Херцеговине по којој Парламентарна скупштина има надлежност за доношење закона који су потребни за провођење одлука Предсједништва или за вршење функције Скупштине по Уставу.

Б) Разлози за доношење закона

Оквирни закон о девизном пословању рађен са намјером успостављања јединственог оквира девизног пословања у Босни и Херцеговини. Ентитетски закони који су тренутно на снази су различити по форми и садржају и у том смислу не одражавају јединствену политику нити услове девизног пословања у Босни и Херцеговини. Наиме, Република Српска је у 2003 години усвојила нови Закон о девизном пословању који је прилагођен Директиви ЕУ 88/361/ЕЕС у погледу класификацију капиталних послова и добрим дијелом либерализовала кретање капитала, док Закон о девизном пословању Федерације Босне и Херцеговине који је усвојен и на снази од 1998 године не садржи капиталне трансакције и претежно је оријентисан на текућа плаћања са иностранством.

Ниво либерализације који је обухваћен Нацртом оквирног закона о девизном пословању усклађен је са либерализацијом капиталних трансакција које су дефинисане у већ усвојеним законима као што су Закон о политици директних страних улагања и Закон о спољнотрговинској политици.

Ц) Усклађеност прописа са европским законодавством

Нацрт оквирног закона о девизном пословању је већим дијелом усклађен са легислативом Европске Уније. У складу са Пословником о раду Вијећа министара БиХ Дирекцији за европске интеграције упућен је упоредни преглед усклађености закона са *Acquis Communitarie* и изјава о усклађености на мишљење.

Д) Спроведбени механизми и начин осигуравања поштивања прописа

Нацртом оквирног закона о девизном пословању је предвиђено усаглашавање ентитетских закона са поменутиим законом у року од три мјесеца од дана ступања на снагу закона. Такође је прописано да ће ентитети, у року од три мјесеца од ступања на снагу закона, усагласити и прописати једнствене казнене мјере и прекршаје. Контролу над примјеном овог закона вршиће Министарство финансија и трезора.

Оквирним законом о девизном пословању предвиђено је да ентитети донесу одређена подзаконска акта као спроведбене механизме ентитетских закона. Осим тога за спровођење овог закона примјењују се закони који регулишу рад банка, осигуравајућих друштава, закони који регулишу промет хартија од вриједности као и закони из области спољнотговинске политике и политике директних страних улагања.

Е) Образложење финансијских средстава за спровођење прописа и финансијски ефекти закона

За спровођење Оквирног закона о девизном пословању није потребно планирати новчана средства у буџету институција БиХ.

Примјена Оквирног закона о девизном пословању, у коме је одређен већи степен либерализације капиталних трансакција и стипулирана обавеза регистровања и извјештавања токова капитала, требало би да доведе до повећања капиталног рачуна у платном билансу земље. У оквиру капиталног рачуна очекује се значајније повећање на страни директних инвестиција као резултат побољшане климе за инвестирање и бољег кредитног рејтинга земље. Осим тога, сасвим извјесна емисија државних обвезница по основу јавног дуга (унутрашњи дуг) утицаће на повећање портфолио инвестиција. Имајући у виду повећање негативног салда текућег рачуна платног биланса земље, узрокованог углавном повећањем негативног спољнотговинског биланса и тенденције стагнирања прихода по основу донација, очекивано повећање капиталног рачуна би требао да у већој мјери компензира негативни салдо текућег рачуна.

Ф) Опис консултација вођених у процесу израде прописа

У изради овог закона учествовали су представници ентитетских министарстава финансија и представник ЦББиХ.

Г) Преглед садржаја закона

Дио I – Опште одредбе садрже предмет закона, дефиниције и термине који се користе у закону те општа правила плаћања, наплата и преноса између резидената и нерезидената. Дефиниције и термини, који се користе у закону, прилагођени су дефиницијама и терминима који се користе у директивама ЕУ, посебним законима и осталим прописима који регулишу поједина подручја као што су Закон о банкама, Закон о директним страним улагањима, итд. Као

кључен дефиниције наглашавамо оне у којима се дефинише резидентност према критеријумма ЕУ, увођење појмова из подручја пословања вриједносним папирима. Општим правилима плаћања, наплате и преноса између резидената и нерезидената у Босни и Херцеговини дефинисана је обавеза плаћања у КМ, стим да је дозвољено уговарање у девизама, обавеза реализовања текућих и капиталних послова преко банака, прецизиране су ситуације када се може плаћање, наплаћивање и пренос у БиХ вршити у девизама и ефективном страном новцу те издавање и реализовање налога.

Дио II – Плаћање, наплата и преноси по текућем рачуну садрже одредбе којима се дефинише оквир плаћања и наплата:

- 1) по основу извоза роба и услуга гдје је одређена обавеза наплате извезене робе и услуга, рок наплате роба и услуга у случају када се ради о извозу без одгоде плаћања;
- 2) ПТТ услуга и извоза роба и услуга преко слободних царинских зона гдје је назначено да су рокови и поступци наплате дефинисани међународним прописима и посебним прописима који уређују област промета роба преко слободних царинских зона;
- 3) добити коју резиденти остваре по основу извођења инвестиционих радова у иностранству;
- 4) увоза роба и услуга

Дио III – Плаћање, наплаћивање и преноси по капиталним пословима гдје је предвиђен значајан степен либерализација али и извјесна ограничења која су примјерена стању економије у Босни и Херцеговини. Овим дјелом закона обухваћена су плаћања, наплате и преносе по основу:

1. директних улагања (члан 9) гдје је извршена потпуна либерализација плаћања, наплата и преноса. Степен либерализације је усклађен са оним који је одређен у прописима који регулишу страна улагања и вањскотговински промет. Како директна страна улагања подразумјевају остваривање трајног економског интереса за улагача и у правилу доприносе развоју привреде одређена су као стратешки интерес у Босни и Херцеговини.
2. улагања у некретнине (члан 10) је ограничено и везано за пословни подухват,
3. послова са хартијама од вриједности (члан 11) гдје је омогућено резидентима да врше трговање домаћим и иностраним хартијама од вриједности на иностраном тржишту а исто тако је допуштено нерезидентима да врше трговање домаћих и иностраних хартија од вриједности на тржишту капитала у Босни и Херцеговини. Трговање хартијама од вриједности резидената и нерезидената врше искључиво преко овлаштених учесника на тржишту хартија од вриједности регистрованих у Босни и Херцеговини и на начин како је регулисано релевантним прописима ентитета, међународним уговорима и другим прописима. банке, осигуравајућа друштва и друге финансијске институције врше

трговање страним и домаћим хартијама од вриједности према посебним законима који регулишу њихову дјелатност.

4. кредитних послова (члан 12) гдје се дефинишу услови под којима банке и остали резиденти могу да одобравају и користе кредите. Такође се дефинишу услови кредитирања нерезидената у земљи . Либерализација се односи на дугорочне финансијске кредите са роком дужим од једне године . Одобравање краткорочним финансијских кредита нерезидентима је забрањено .

Банке на основу овог Закона могу да одобравају резидентима и нерезидентима дугорочне и краткорочне кредите у своје име и за свој рачун, у своје име и за туђи рачун, као и у име и за рачун другог лица , у складу са прописима који регулишу њихову дјелатност.

Остали резиденти могу да кредитне послове са иностранством уговарају у своје име и за свој рачун , те у своје име и за туђи рачун .

Резидентима правним лицима у БХ није допуштено међусобно одобравање кредита .

Кредитирање у домаћој валути између резидента и нерезидената није дозвољено.

1. депозитни послови (Члан 13) гдје је одређено да резиденти правна и физичка лица не могу имати отворен девизни рачун у иностранству, сем у случајевима које усагласе и пропишу ентитетске владе. Резиденти – државни органи могу имати отворен девизни рачун у иностранству ако је то предвиђено међународним уговором а Министарство финансија и трезора води евиденцију о отварању и затварању таквих рачуна. Нерезиденти могу отварати у банци рачун у домаћој и страниј валути
2. плаћања по основу уговора о осигурању (Члан 14) , ако је уговор закључен са осигуравајућим друштвима која нису регистрована у БиХ , су омогућена.

Дио IV – Девизно тржиште и курс конвертибилне марке – у овом дијелу Закона се одређују субјекти (Банке и остали овлаштени резиденти правна лица и подузетници) који се јављају као учесници на девизном тржишту и обављају промптне и терминске купопродаје девиза. (Члан 15) Министарства финансија у ентитетима (Члан 16) ће прописати и усагласити услове и начин обављања мјењачких послова.

Курс конвертибилне марке (Члан 17) се одређује од стране Централне банке БиХ у складу са Законом о централној банци. Босне и Херцеговине.

Дио V – Физички пренос средстава плаћања- дефинише услове (Чланови 18 и 19) под којима се могу из земље износити и уносити домаћи и страни ефективни новац , чекови који гласе на страну валуту. Изношење и уношење платних картица је слободно.

Ентитетске владе имају обавезу да пропишу и усагласе услове и начин преноса ефективног страног новца и хартија од вриједности резидената и нерезидената физичких и правних лица.

У смислу спријечавања прања новца (Члан 20) прописано је да резиденти и нерезиденти приликом преласка границе Босне и Херцеговине царинском органу пријаве свако уношење односно изношење страног новца , чекова , конвертибилних марака и хартија од вриједности .

Дио VI - Извјештавање и девизна контрола – Овај дио закона дефинише (Члан 21) обавезу извјештавања Централне банке БиХ , монетарног ауторитета који је законом обавезан да утврђује монетарну политику и пројектује платни биланс земље , о пословима и трансакцијама са иностранством од стране свих резидената и нерезидената и на начин које она пропише посебном одлуком.

Контрола девизног пословања се обавља (члан 22) од стране више надзорних органа који у оквиру својих надлежности обављају контролне активности. Првенствено то су :

1. ентитетски девизни инспекторати који врше контролу девизног пословања резидената и нерезидената на начин који је прописан од стране мјеродавних ентитетских органа.
2. Агенције за банкарство које врше контролу пословања банака и мјењача , те контролу девизног пословања резидената и нерезидената који су са банком повезани пословним односима.
3. Царински органи врше контролу физичког преноса страног ефективног новца . чекова и хартија од вриједности у путничком ,робном и поштанском саобраћају.
4. Комисије за хартије од вриједности врше контролу учесника на тржишту хартија од вриједности који врше њихов промет у материјалном и нематеријалном облику.

Резиденти и нерезиденти су обавезни наведеним органима омогућити увид у пословну документацију у сврху провјере података.

Члан 23 дефинише поступак са пријављеним износом ефективног домаћег и страног новца . чекова преко допушетних лимита

Дио VII – Заштитне мјере – Централна банка БиХ може да , ако кретање капитала проузрокује озбиљне потешкоће у спровођењу монетарне политике и угрози платни биланс земље, да посебном одлуком пропише заштитне мјере које ограничавају текуће и капиталне трансфере , ограничавају кредитне послове, плаћања по основу уношења и изношења страног новца и хартија од вриједности. Заштитне мјере се могу одредити на период од 6 мјесеци ,али и дуже уз сагласност Парламента Босне и Херцеговине.

Дио VIII – Прелазне и завршне одредбе – Овим одредбама у Члану 26 се прописује обавеза да ентитети усагласе и усвоје своје законе са овим у року 3 мјесеца од дана ступања на снагу. Ентитети ће прописати и усагласити својим законима казнене одредбе и прекршаје у истом периоду од 3 мјесеца од дана ступања на снагу .

У члану 27 се дефинише да Закон ступа на снагу осам дана од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“ .